

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра загальної фізики та методики викладання фізики

Затверджено

Проректор з навчальної роботи

Врилюк С. В.

19.11. 2014 р.

Основи програмування мікроконтролерних систем

РОБОЧА ПРОГРАМА

вибіркової навчальної дисципліни
підготовки спеціаліста
спеціальності 7.04020301 – Фізика

Луцьк - 2014

Програма навчальної дисципліни "Основи програмування мікроконтролерних систем" для студентів спеціальності 7.04020301 "Фізика". - 5 вересня 2014 р. - 8 с.

Розробник: Мартинюк Олександр Семенович, кандидат педагогічних наук, доцент

Рецензент: Булатецький Віталій Вікторович, кандидат фізико-математичних наук, доцент кафедри прикладної математики Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри загальної фізики та методики викладання фізики протокол № 2 від 24 вересня 2014 р.

Завідувач кафедри: (Головіна І.А.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією фізичного факультету протокол № 1 від 30. 10. 2014 р.

Голова науково-методичної комісії фізичного факультету) (Муляр В.П.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою університету протокол № 3 від 19. 11. 2014 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Характеристика навчальної дисципліни подана згідно з навчальним планом спеціальності 7.04020301 – Фізика і представляється у вигляді таблиці 1.

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна
Кількість кредитів 4	0402 фізико-математичні науки	за вибором
	7. 04020301- Фізика	
Модулів 1	Фізика	Рік підготовки п'ятий
Змістових модулів 1		Семестр 9
ІНДЗ: є		Лекції 12 год.
Загальна кількість годин 144		
Тижневих годин (для денної форми навчання): аудиторних 1,5 самостійної роботи <u>2</u> індивідуальної роботи <u>2</u>	спеціаліст	Лабораторні 32 год.
		Самостійна робота 50 год.
		Індивідуальна робота 50 год.
		Форма контролю: контрольна робота, екзамен

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. **Метою** курсу є підвищення мотивації студентів до навчання через популяризацію знань про можливості використання сучасних мікроконтролерних систем. Особливо **актуальною** є проблема підготовки фахівців (майбутніх учителів фізики та загальнотехнічних дисциплін) до використання апаратно-програмних засобів у навчальному експерименті, залучення до конструювання й виготовлення електронних приладів, що розвиває цінні практичні навички та вміння, дає поняття про нові галузі техніки, знайомить із сучасною елементною базою

2.2. Основними **завданнями** вивчення дисципліни “Основи програмування мікроконтролерних систем” є

- формування умінь програмування та використовувати засоби мікроконтролерної схемотехніки в експериментально-дослідницькій роботі з метою ефективного розв’язання нетипових завдань щодо отримання та подання інформації через мікросистеми збору даних, обробки цих даних, збереження для подальшого опрацювання;
- сприяння формуванню знань щодо проектування та використання автоматизованих систем збору даних, засобів робототехніки та автоматики;
- формування наукового світогляду, як невід’ємної складової загальної культури людини, необхідної умови повноцінного життя в сучасному суспільстві;
- інтелектуальний розвиток особистості, розвиток логічного мислення, алгоритмічної, інформаційної культури, пам’яті, уваги, інтуїції.

2.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- призначення, класифікацію та структуру мікроконтролерів AVR та PIC;
- основи програмування мікроконтролерів;
- будову та принцип дії програматорів;

вміти:

- працювати з програматорами Pinboard II, Extra PIC та платформою Arduino;
- програмувати мікроконтролери;
- самостійно проектувати мікроконтролерні та роботизовані системи.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 144 годин / 4 кредити ECTS.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль . Програмування мікроконтролерних систем

Тема 1. Класифікація та структура мікроконтролерів.

Модульна організація структури мікроконтролера. Структура фон-нейманівської архітектури мікропроцесорної системи. Структура мікропроцесорної системи із гарвардською архітектурою.

Тема 2. Мікроконтролери сімейства PIC (Peripheral Interface Controller) компанії Microchip. Класифікація та характеристики основних сімейств 8-розрядних RISC-мікроконтролерів.

Тема 3. Однокристальні AVR-мікроконтролери компанії Atmel.

Базова структура мікроконтролера AVR. 8-розрядні високопродуктивні RISC-контролери загального призначення.

Тема 4. Програматори для PIC-контролерів.

Програмування PIC-контролерів. Основи програмування мікроконтролерів на прикладі PIC16F877 фірми Microchip Technology Inc. на мові C та асемблері. Використання Proteus – системи для автоматизованого проектування електронних схем, засобу моделювання, що ґрунтується на основі емуляторів електронних компонентів PSpice. Використання програми PonyProg для програмування PIC-контролерів.

Тема 5. Методика та техніка програмування мікроконтролера ATmega8.

Універсальний USB-програматор на базі ATmega8. PonyProg2000 для програмування AVR-мікроконтролерів.

Тема 6. Програмування платформи Arduino.

Основні характеристики плат Arduino Інтегроване середовище розробки Arduino. Прекування програмно-апаратних засобів на платформі Arduino.

Тема 7. Програмування мікроконтролерів на платформі Pinboard II.

Конфігурація живлення процесорного модуля. Конфігурація ліній зв'язку. Підготовка шлейфів. Установка адаптера CoLink та підключення його до контролера. Установка софта (Keil, CoIDE). Запуск проекту програми в Keil / CoIDE і налаштування адаптера внутрішньосхемною налагодження. Запуск програми під внутрішньосхемною емуляцією. Прошивка через бутлоадер.

Тема 8. Основи використання мікроконтролерних систем в експериментально-дослідницькій роботі та на виробництві.

Модернізація навчального обладнання з фізики на основі засобів мікроконтролерної схемотехніки.

Елементи робототехніки в експериментально-дослідницькій роботі та наукових дослідженнях.

4. Структура навчальної дисципліни

Структура навчальної дисципліни представляється у вигляді таблиці 2.

Таблиця 2.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		Лек.	Лаб.	Інд.	Сам. роб.
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль					
Тема 1. Класифікація та структура мікроконтролерів.	18	1	4	6	6
Тема 2. Мікроконтролери сімейства PIC (Peripheral Interface Controller) компанії Microchip.	18	1	4	6	6
Тема 3. Однокристальні AVR-мікроконтролери компанії Atmel.	18	2	4	7	7
Тема 4. Програмувальники для PIC-контролерів.	18	2	4	7	7
Тема 5. Методика та техніка програмування мікроконтролера ATmega8.	18	1	4	6	6
Тема 6. Програмування платформ Arduino.	18	2	4	6	6
Тема 7. Програмування мікроконтролерів на платформі Pinboard II.	18	2	4	6	6
Тема 8. Основи використання мікроконтролерних систем в експериментально-дослідницькій роботі та на виробництві.	18	1	4	6	6
Усього годин	144	12	32	50	50

Теми лабораторних занять

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Отримання даних і управління через COM-порт	2
2	Отримання даних і управління через USB-порт	2
3	Основи програмування PIC-контролерів.	4
4	Розробка мікроконтролерних приладів засобами програмного середовища PROTEUS.	2
5	Основи програмування мікроконтролера ATmega8.	4
6	Вивчення будови та принципу дії апаратних платформ Arduino	4
7	Програмування мікроконтролерів на платформі Pinboard II.	2
	Разом	32

Самостійна робота

№ з/п	Тема	К-ть год
1	Тема 1. Програмне забезпечення для програмування мікроконтролерів.	8
2	Тема 2. Програмактор Extra PIC для програмування мікроконтролерів PIC16F_.	8
3	Тема 3. Методика та техніка програмування мікроконтролера ATmega16.	8
4	Тема 4. Створення моделей в середовищі PROTEUS.	8
5	Тема 5. Програмування платформ Arduino.	9
6	Тема 6. Програмактор Pinboard II: додаткові можливості програмування.	9
	Разом	50

Індивідуальні завдання

Індивідуальна діяльність студентів передбачає:

- Пошук інформації в мережі Internet, вивчення можливостей засобів графічного програмування для автоматизації фізичних досліджень.
- Ознайомлення з новими методами програмування мікроконтролерів.
- Написання програм в середовищі С.
- Самостійне програмування мікроконтролерів різних типів.
- Самостійне проектування програматорів.

Звіт про виконання індивідуального завдання подається в друкованому вигляді. Звіт містить умову завдання, вибір основних параметрів установок, пристроїв, які здійснює студент. Технічні характеристики вибраних установок, хід розв'язку та оптичні схеми у вигляді рисунків, що відповідають розв'язку завдання.

5. **Методи навчання:** - словесний;

- метод моделювання;
- з використанням ЕОМ;
- демонстраційний експеримент та ін.

6. **Форма підсумкового контролю успішності навчання:** **екзамен**

7. **Методи та засоби діагностики успішності навчання**

При викладанні даної дисципліни застосовуються такі *методи діагностики*:

- *щоденне спостереження*;
- *усне опитування (індивідуальне і фронтальне, усні заліки, екзамени тощо)*;
- *письмовий контроль*;
- *графічна перевірка*;
- *практична перевірка*;
- *тестовий контроль*.

Залежно від специфіки організації контролю за навчальною діяльністю використовуються такі **форми діагностики**:

- фронтальна,
- групова,
- індивідуальна,
- комбінована,
- самоконтроль,
- взаємоконтроль.

Засоби діагностики:

- контрольні запитання;
- тести;
- задачі;
- індивідуальні науково-дослідні завдання (ІНДЗ);
- колоквіум;
- лабораторні роботи;
- модульні контрольні роботи (МКР);
- комплексні контрольні роботи (ККР);
- екзаменаційні білети.

Діагностика залишкових базових знань з дисципліни проводиться з використанням комплектів контрольних робіт (ККР), підготовлених викладачем та затверджених методичною комісією за спеціальністю 7.04020301 – Фізика.

8. Розподіл балів, які отримують студенти

Таблиця 3

Поточний контроль (мах = 40 балів)					Модульний контроль (мах = 60 балів)		Загальна кількість балів
Модуль 1			Модуль 2		Модуль 3		
ЛР					ІНДЗ		
ЛР1	ЛР2	ЛР3	ЛР4	ЛР5	МКР		100
6	6	6	6	6	10	60	

Шкала оцінювання (національна та ECTS)

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену
90 – 100	A	Відмінно
82 – 89	B	Добре
75 - 81	C	
67 -74	D	Задовільно
60 - 66	E	
1 – 59	Fx	Незадовільно

9. Методичне забезпечення

1. Презентації:

- "Засоби мікроелектроніки та робототехніки в експериментально-дослідницькій роботі з фізики";
- "Використання мікроконтролерів для побудови інформаційно-вимірювальних систем";
- "Основи роботи в програмному середовищі PROTEUS ".

2. Програмні засоби PROTEUS? PonyProg 2000).
3. Апаратні платформи Arduino (<http://arduino.cc>).
4. Програматор Pinboard II.
5. Відеоматеріали: "The story of CERN (A 50 years journey to the Heart of Matter), DVD, ©CERN/MANNMADE PRODUCTIONS".

10. Список використаних джерел

1. Асоціація робототехніки в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.roboart.org.ua/home>
2. Батоврин В. К. LabVIEW: практикум по электронике и микропроцессорной технике : учеб. пособие для вузов / В. К. Батоврин, А. С. Бессонов, В. В. Мошкин. – М. : ДМК Пресс, 2005. – 182 с.
3. Ляшенко О. І. Моделювання та дослідження електронних пристроїв : навч. посіб. / О. І. Ляшенко, О. С. Мартинюк. – Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2013. – 217 с. – (1 електрон. опт. диск)
4. Мартинюк О. С. Підготовка майбутніх учителів фізики до використання засобів мікроелектроніки та комп'ютерної техніки в навчальному фізичному експерименті : монографія / Олександр Семенович Мартинюк. – Луцьк : Вежа-Друк, 2013. – 270 с. + CD
5. Arduino Blog [Elektronik resource]: – Mode of access : <http://www.arduino.cc/>
6. Atmel® 8-bit and 32-bit AVR flash microcontrollers. [Elektronik resource]: – Mode of access : http://www.atmel.com/products/avr/default.asp?family_id=607&source=main_nav
7. Ulli Sommer. Arduino : Mikrocontroller-Programmierung mit Arduino / Freeduino, 2010. Franzis Verlag GmbH, 85586 Poing.
8. Электроника для всех [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://easyelectronics.ru>